

سلسله مباحث تنظیم الگوی مصرف پیام‌رسان‌های اجتماعی

بررسی شبهات رفع انحصار تلگرام و پاسخ به آن

(بررسی پست‌های برتر تلگرام و توییتر)

نسخه دوم

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فهرست

مقدمه	۱
بررسی آماری	۱
توییتر	۱
تلگرام	۶
شبهات مطرح شده و پاسخ آن‌ها	۹

مقدمه

پس از انتشار اخبار رسمی و غیررسمی مبنی بر احتمال فیلتر تلگرام مطالب و شبهاتی به صورت گسترده در فضای مجازی مطرح شد. نوشتار حاضر ضمن جمع‌آوری این شبهات در تلاش است سهم هر یک را بررسی و توضیحی کوتاه درباره هرکدام ارائه نماید تا به عنوان دست‌مایه‌ای هرچند اندک در اختیار فعالان رسانه‌ای، گروه‌های مرجع و برنامه‌سازان قرار گیرد.

گزارش حاضر به بررسی شبهات رفع انحصار تلگرام و پاسخ به آن‌ها در جهت هدایت و اقناع افکار عمومی با واکاوی پست‌های برتر تلگرام و توییتر، تهیه و تنظیم شده و به اهم شبهات مطرح شده پاسخ مناسب داده شده است. این گزارش نسخه دوم و به روز رسانی شده گزارش "بررسی شبهات رفع انحصار تلگرام و پاسخ به آن" است.

در این بررسی پست‌های برتر توییتر و کانال‌های عمومی تلگرام مورد بررسی قرار گرفتند. پست‌های منتخب دارای کلیدواژه‌های مرتبط با #فیلتر، #تلگرام و #پیام_رسان در بازه زمانی ۲۹ اسفند ۱۳۹۶ تا ۲۴ فروردین ۱۳۹۷ خزش شده و بر اساس میزان لایک در توییتر و میزان بازدید در تلگرام رتبه‌بندی شد. از ۴۰ هزار توییت و ۱۳۳ هزار پست تلگرامی، تعداد ۱۰۰ پست برتر تلگرامی و ۱۰۰ توییت با بیشترین لایک توسط نیروی انسانی بررسی و برچسب‌گذاری موضوعی آن انجام شده است.

همان‌طور که در ادامه نشان داده خواهد شد، بیشترین فراوانی موضوعات مطرح شده در توییتر به "تمسخر" اختصاص داشته است، در تلگرام نیز موضوع "بیان اخبار مربوط به فیلترینگ" بیشترین پست‌های مربوط به فیلترینگ تلگرام را به خود اختصاص داده است، بعلاوه تمسخر فیلترینگ تلگرام و بیان مطالب هجو و به صورت جوک، رتبه دوم فراوانی را در این هفته داشته است. بر اساس این نمودارها، تعداد پست‌های منتشره در حمایت و توجیه استفاده از پیام‌رسان‌های داخلی و فیلترینگ تلگرام همچنان در جایگاه مناسبی قرار ندارند. در ادامه نمودارهای مرتبط نشان داده شده است.

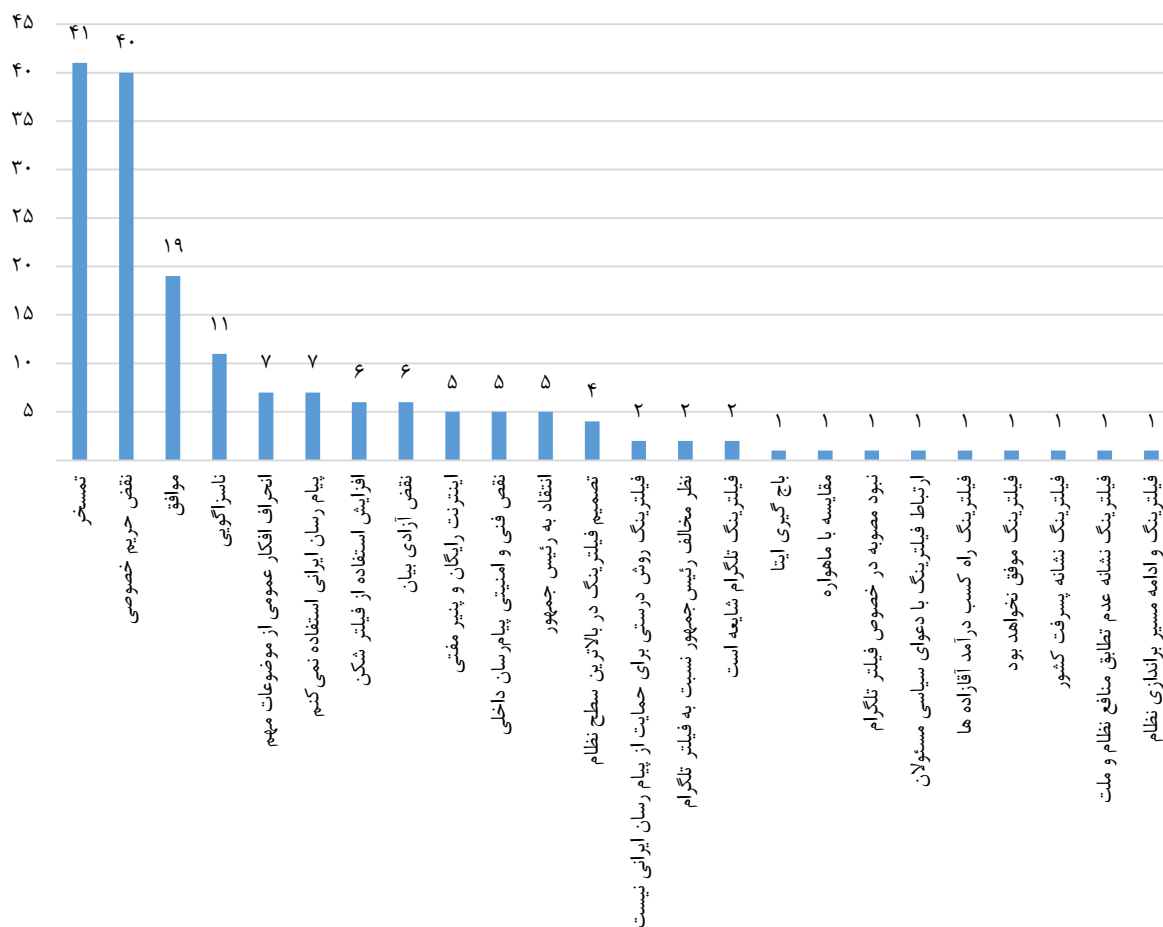
بررسی آماری

توییتر

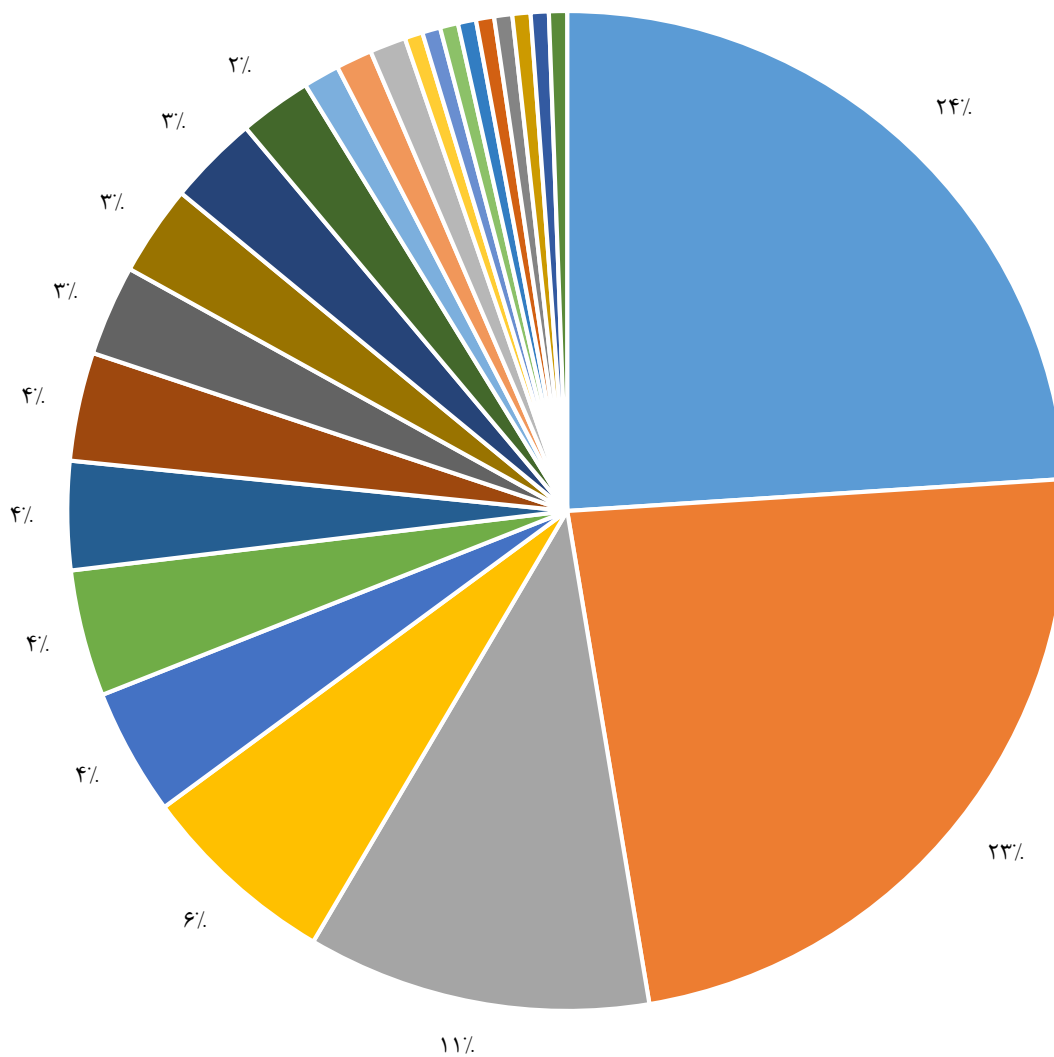
همان‌طور که در شکل ۱ و ۲ مشاهده می‌شود، بیشترین تعداد شبهات به توییت‌هایی اختصاص دارد که استفاده از پیام‌رسان داخلی را موضوع تمسخر و هجوگویی قرار داده‌اند. این دسته با ۲۴ درصد فراوانی و با اختلاف یک درصد نسبت به موضوع بعدی، در صدر مسائل مطرح در بین این توییت‌ها بود. نوع دوم از شبهات مطرح شده با ۲۳ درصد فراوانی، به موضوع نقض حریم خصوصی توسط پیام‌رسان‌های داخلی اختصاص

داشت. محوریت شبهات مطرح شده با این موضوع بر شنود و مشاهده پیام‌های ردوبدل شده در پیام‌رسان‌های داخلی توسط نهادهای امنیتی کشور تمرکز دارد. اما دسته سوم نیز به توییت‌هایی اختصاص دارد که نظر موافقی در رابطه با استفاده از پیام‌رسان داخلی و فیلترکردن تلگرام داشته‌اند. درصد فراوانی این دسته ۱۱ درصد بوده که رشد بیشتری نسبت به هفته گذشته داشته است. همچنین توییت‌هایی که به ناسزاگویی نسبت به نظام و مسئولین متولی فیلترینگ پرداخته (عمده مخاطب این ناسزاگویی‌ها مسئولین نظام هستند) با ۶ درصد فراوانی، رشد قابل توجهی داشتند.

از منظر بیشترین میانگین لایک دریافتی برای پست‌های هر موضوع، "اینترنت رایگان و پیر مفتی" بیشترین میانگین محبوبیت را در میان توییت‌های بررسی شده به خود اختصاص داده است. مباحث مطرح شده در این موضوع بر این مطلب تکیه داشتند که اینترنت رایگان در استفاده از پیام‌رسان‌ها به نوعی تداعی گریبی کیفیتی و بی‌اهمیتی این پیام‌رسان‌هاست. رتبه دوم در میانگین لایک‌ها اختصاص دارد به توییت‌هایی که اعلام کرده بودند ب فیلترینگ تلگرام مردم به سوی فیلترشکن روی خواهند آورد و استفاده از آن بیشتر می‌شود. نقض حریم خصوصی نیز که فراوانی قابل توجهی داشت، رتبه هفتم را در میانگین لایک توییت‌هایش به دست آورده است.

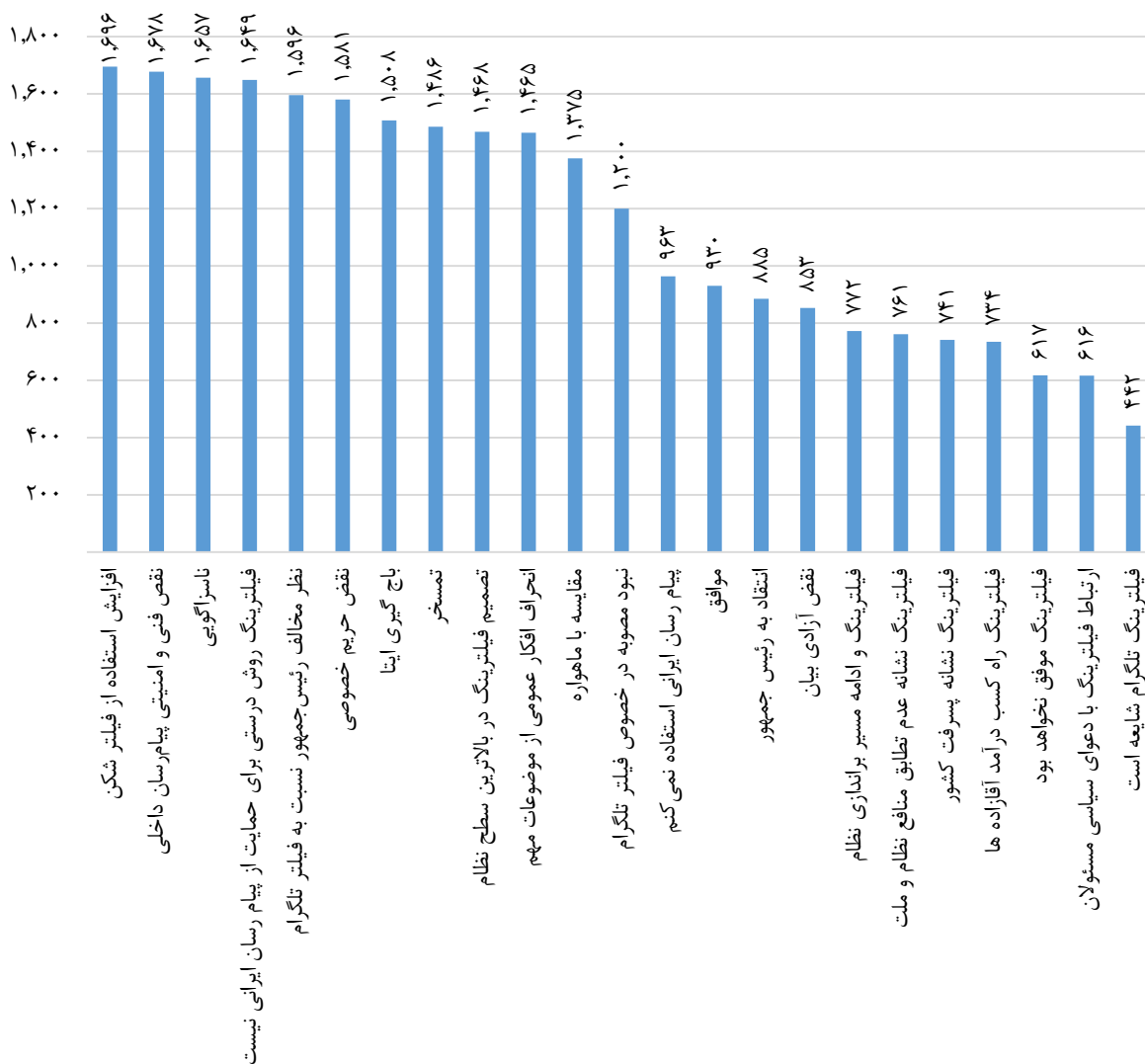

شکل ۱ دسته‌بندی موضوعی پست‌های توییتر بر اساس فراوانی توییت‌ها در هر موضوع

تمسخر	نقض حریم خصوصی
موافق	ناسزاگویی
انحراف افکار عمومی از موضوعات مهم	پیام رسان ایرانی استفاده نمی‌کنم
افزایش استفاده از فیلتر شکن	نقض آزادی بیان
اینترنت رایگان و پنیر مفتی	نقص فنی و امنیتی پیام‌رسان داخلی
انتقاد به رئیس‌جمهور	تصمیم فیلترینگ در بالاترین سطح نظام
فیلترینگ روش درست برای حمایت از پیام‌رسان ایرانی نیست	نظر مخالف رئیس‌جمهور نسبت به فیلتر تلگرام
فیلترینگ تلگرام شایعه است	باج‌گیری ایتا
مقایسه با ماهواره	نبود مصوبه در خصوص فیلتر تلگرام
ارتباط فیلترینگ با دعوای سیاسی مسئولان	فیلترینگ راه کسب درآمد آف‌زاده‌ها
فیلترینگ موفق نخواهد بود	فیلترینگ نشانه پسرقت کشور
فیلترینگ نشانه عدم تطابق منافع نظام و ملت	فیلترینگ و ادامه مسیر براندازی نظام

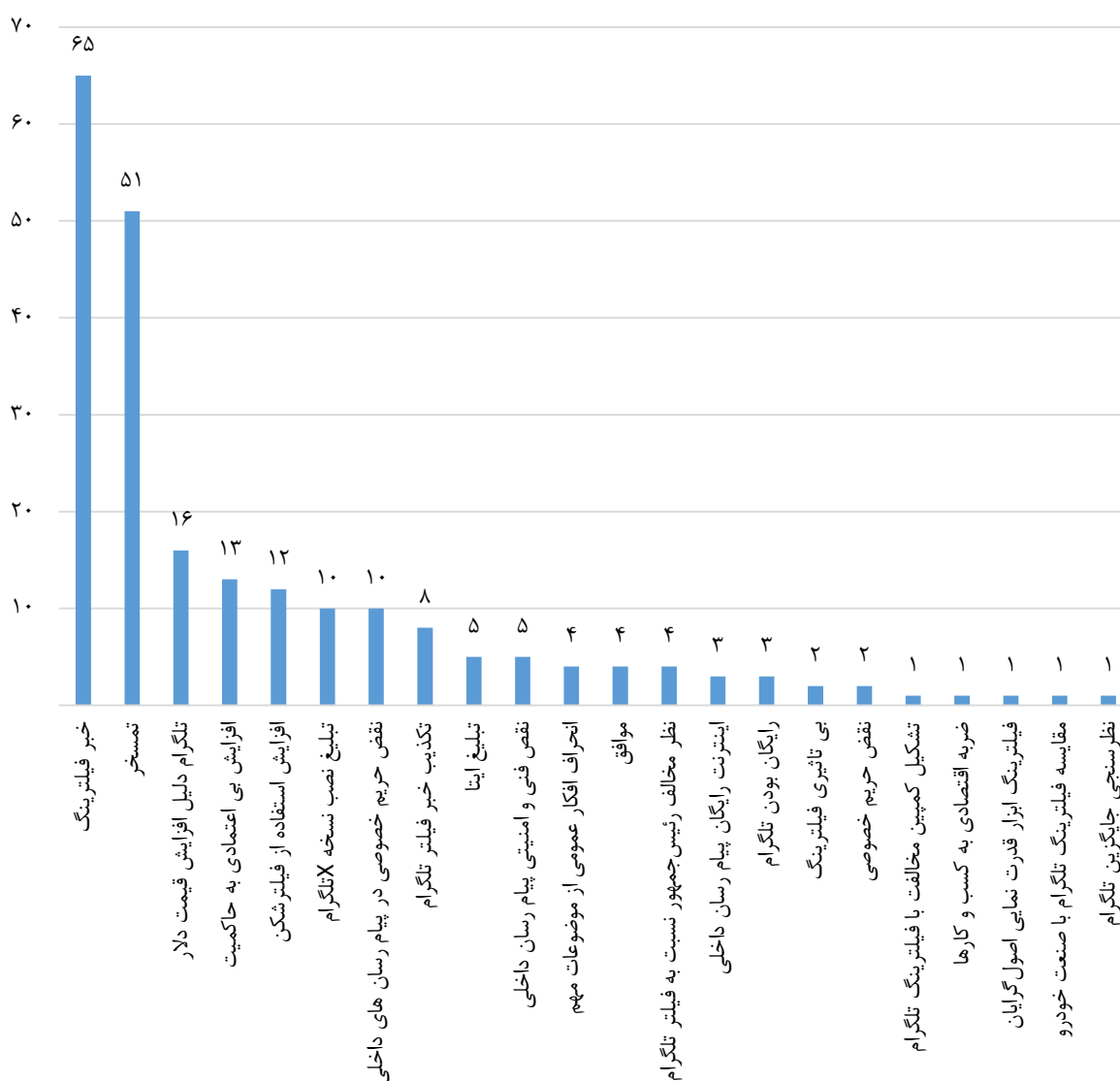
شکل ۲ دسته‌بندی موضوعی پست‌های توئیتر بر اساس درصد فراوانی توئییت‌ها در هر موضوع

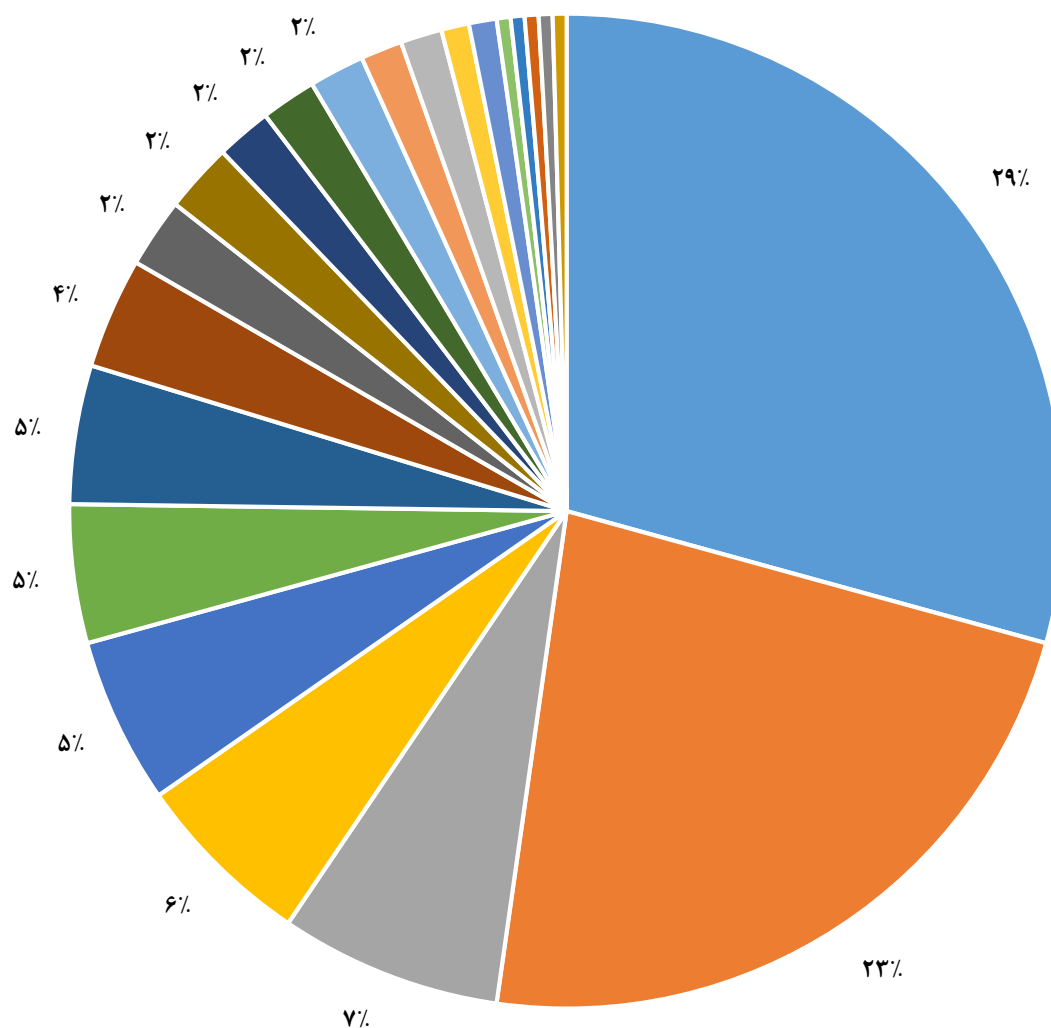
شکل ۳ دسته‌بندی موضوعی پست‌های توییتر بر اساس میانگین لایک تویییت‌ها در هر موضوع

تلگرام

شبهاط مطرح شده در خصوص فیلترینگ تلگرام از میان پست‌های کانال‌های عمومی تلگرام بررسی و دسته بندی شده است. شکل‌های ۴ و ۵ نشان دهنده فراوانی و درصد فراوانی پست‌ها در هر موضوع هستند. همان‌طور که مشاهده می‌شود موضوعات "بیان اخبار مربوط به فیلترینگ" و "تمسخر فیلترینگ تلگرام" رتبه های اول و دوم در میان پست‌های تلگرامی مرتبط با موضوع فیلترینگ تلگرام را به خود اختصاص داده است. اما با بررسی میانگین بازدید این پست‌ها که در شکل ۶ نمایش داده شده است، موضوع "افزایش استفاده از فیلترشکن" بیشترین میانگین بازدید را در میان پست‌های بررسی شده داشته است، موضوع "ضربه خوردن کسب و کارها در صورت فیلترینگ" که در هفته گذشته بیشترین میانگین بازدید را داشت، در این هفته از میانگین بازدید پایینی برخوردار است.

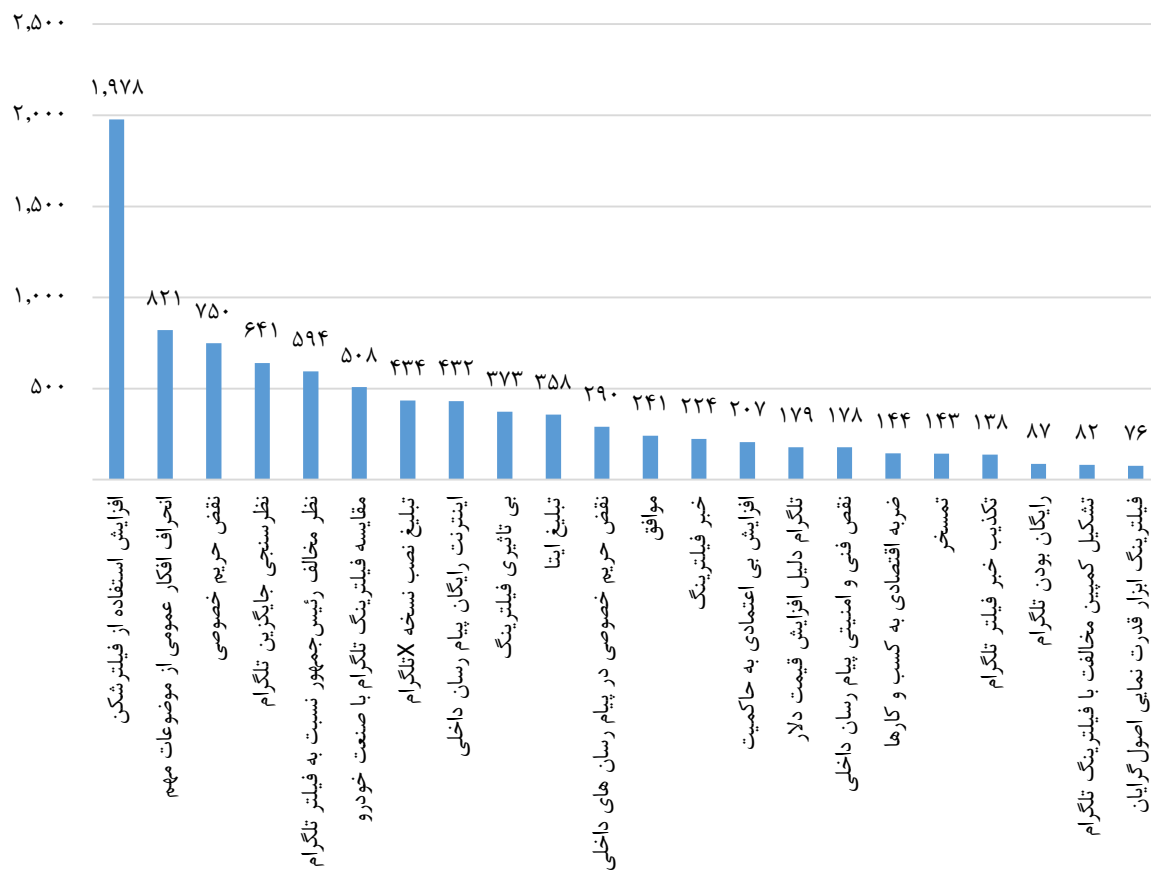

شکل ۴ دسته بندی موضوعی پست‌های تلگرام بر اساس فراوانی پست‌های هر موضوع

- خبر فیلترینگ
- تمسخر
- افزایش بی اعتمادی به حاکمیت
- تبلیغ نصب نسخه X تلگرام
- تکذیب خبر فیلتر تلگرام
- نقص فنی و امنیتی پیام رسان داخلی
- موافق
- اینترنت رایگان پیام رسان داخلی
- بی تأثیری فیلترینگ
- تشکیل کمپین مخالفت با فیلترینگ تلگرام
- فیلترینگ ابزار قدرت نمایی اصول‌گرایان
- نظرسنجی جایگزین تلگرام
- نظر مخالف رئیس‌جمهور نسبت به فیلتر تلگرام
- رایگان بودن تلگرام
- نقض حریم خصوصی
- ضربه اقتصادی به کسب و کارها
- مقایسه فیلترینگ تلگرام با صنعت خودرو
- انحراف افکار عمومی از موضوعات مهم
- تبلیغ ایتا
- نقض حریم خصوصی در پیام رسان های داخلی
- افزایش استفاده از فیلتر شکن
- تلگرام دلیل افزایش قیمت دلار

شکل ۵: دسته بندی موضوعی پست‌های تلگرام بر اساس درصد فراوانی

شکل ۸ دسته بندی موضوعی پست های تلگرام بر اساس میانگین بازدید پست ها در هر موضوع

شبهات مطرح شده و پاسخ آن‌ها

با توجه به الزام رفع انحصار تلگرام و تأکید ریاست محترم جمهور در این خصوص در دیدار نوروزی مسئولان، این گزارش به بررسی شبهات مطرح شده در فضای مجازی در این خصوص (از بین پست‌های برتر تلگرام، توئیتر و اینستاگرام) می‌پردازد و در ادامه پاسخ‌هایی را نیز بابت شبهات مطروحه ارائه می‌دهد.

۱- نقض حریم خصوصی در پیام‌رسان‌های ایرانی

موارد متعددی از نقض حریم خصوصی کاربران از سوی پیام‌رسان‌های خارجی گزارش شده است. بخش عمده‌ای از درآمد گوگل، فیسبوک، واتس‌آپ از طریق فروش داده‌های کاربران به سازمان‌ها و نهادها حاصل می‌شود. این اپلیکیشن‌ها کلیه داده‌های کاربران را بر روی پلتفرم‌های خود جمع‌آوری نموده و داده‌کاوی می‌کنند تا اطلاعات جامعی از کاربران استخراج نموده و آن را در اختیار انواع سازمان‌ها قرار دهند. به عنوان مثال در روزهای اخیر اخبار موثقی در خصوص فروش اطلاعات شخصی کاربران توسط پیام‌رسان فیسبوک و واتس‌آپ منتشر گردید که منجر به افت بیش از ده درصدی سهام این شرکت‌ها نیز گردید.

در واقع منبع اصلی درآمد پیام‌رسان‌ها از فروش داده‌های کاربران است، به قول معروف "اگر دیدید یک محصول رایگان است این بدان معناست که در واقع این شما هستید که محصول هستید." در سال ۲۰۱۷، فیسبوک ۱۲/۹۷ میلیارد دلار درآمد داشته است که ۱۲/۷۸ میلیارد آن از محل تبلیغات بوده است به عبارتی دیگر ۹۸/۵ درصد درآمد فیسبوک از فروش تبلیغات است که در سال‌های اخیر این تبلیغات به صورت هدفمند برای

کاربران ارسال می‌شود و علایق و موضوعات مرتبط با هر کاربر برای ارسال تبلیغات هدفمند از طریق پردازش داده‌های شخصی ایشان به دست می‌آید. بنابراین در حال حاضر بخش عمده‌ای از درآمد فیسبوک که بزرگ‌ترین پیام‌رسان جهانی است از طریق پردازش داده‌های شخصی کاربران به دست می‌آید. شکل زیر نحوه استفاده فیسبوک از داده‌های کاربران را نشان می‌دهد.

در حال حاضر هیچ یک از پیام‌رسان‌های خارجی در ایران نمایندگی ندارند و امکان نظارت قانونی بر آن‌ها در جهت حفظ حریم خصوصی کاربران وجود ندارد. حتی پیام‌رسان‌های بزرگ حاضر نیستند سرورهای حاوی داده‌های شخصی شهروندان ایرانی را در داخل کشور مستقر کنند که خود موجب می‌شود اطلاعات شهروندان ایرانی به راحتی به خارج کشور منتقل شده و در اختیار دولت‌ها و سازمان‌های خارجی قرار گیرد.

پیام‌رسان‌های داخلی موظف به اجرای قوانین کشور هستند و می‌توان با وضع قوانین بروز مانند قانون محافظت از داده‌های شخصی کاربران (مشابه آنچه در اتحادیه اروپا وجود دارد) آنان را متعهد به حفظ حریم خصوصی کاربران نمود.

افزون بر این، رهبر معظم انقلاب اسلامی نیز طی بیانات خود در دیدار جمعی از مسئولان و مدیران نظام در تاریخ ۲۰ فروردین ۱۳۹۷، فرمودند که "مسئولان باید امنیت و حریم داخلی مردم و کشور را حفظ کنند. تعرض به امنیت و حریم داخلی مردم «حرام شرعی» است و نباید انجام شود." ایشان همچنین افزودند: "متصدیان کار در دستگاه‌های دولتی و قضائی مراقبت کنند تا حریم داخلی زندگی مردم و اسرار آن‌ها محفوظ بماند." به عبارتی دیگر این موضوع در بالاترین سطح مدیریتی کشور مورد توجه قرار داشته و بر اساس آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های ابلاغی از سوی قوه قضائیه و نیز شورای عالی فضای مجازی این مهم مورد تأکید قرار گرفته است.

۲- ترافیک رایگان برای پیام‌رسان ایرانی (پنیر مفت فقط تو تله موش پیدا میشه) و دید منفی

مردم نسبت به این موضوع

اگر این ضرب‌المثل را قبول کنیم، پس چرا تلگرام به ما سرویس رایگان می‌دهد؟ با توجه به اینکه تلگرام درآمد ویژه‌ای در ایران از طریق جذب تبلیغات و مشابه آن ندارد پس چرا به ایرانیان سرویس رایگان تخصیص می‌دهد؟ و یا اینکه چرا شبکه‌های ماهواره‌ای محتوای بسیاری را به صورت رایگان برای ایرانیان تولید و پخش می‌کنند؟ چرا این اشکال برای آن موارد مطرح نمی‌شود؟

با توجه به اینکه توسعه پیام‌رسان‌های داخلی موجب تقویت استقلال کشور، توسعه کسب‌وکارهای مربوطه و ارتقای امنیت کشور می‌گردد، تصمیم حاکمیت در این خصوص در راستای ترغیب مردم به استفاده از پیام‌رسان‌های داخلی است. با توجه به تهدیدات امنیتی و اقتصادی که تلگرام در آینده برای اقتصاد کشور در پی خواهد داشت وظیفه حاکمیت است که از طریق تسهیل دسترسی مردم به نمونه پیام‌رسان‌های مشابه بومی اثر مخرب این خطر را به حداقل ممکن برساند.

۳- فیلترینگ روش درستی برای حمایت از پیام رسان ایرانی نیست

با توجه به اینکه موضوع فیلترینگ بابت آسیب‌ها و موضوعات دیگری چون عدم پایداری پیام‌رسان‌های خارجی به قوانین موضوعه کشور و صیانت از حقوق شهروندان، مشکلات اقتصادی ارائه رمز ارز و بحران‌های ناشی از آن است مطرح شده و حمایت از پیام‌رسان‌های خارجی اساساً موضوع دیگری است. مصداق آن فعالیت پیام‌رسان اجتماعی سروش پیش از فعالیت تلگرام در ایران با بیش از ۶۰۰ هزار کاربر بوده است که بدون هرگونه حمایت دولتی در کشور فعالیت می‌کرده است.

۴- پیام‌رسان‌های داخلی ظرفیت و توانایی فنی لازم را ندارند. (رسوایی‌ها و اشکالات پیام‌رسان‌های داخلی و مقایسه فیلترینگ تلگرام با صنایع خودروسازی)

بدون شک طراحی اپلیکیشن‌های ایرانی بدون ایراد نیست. البته این موضوع تنها به نمونه‌های بومی مختص نیست و همه اپلیکیشن‌ها در نسخه‌های اولیه خود با مشکلاتی مواجه‌اند. آنچه که در بهبود و ارتقا کیفی یک خدمت فضای مجازی مؤثر است، تعداد کاربران و میزان استفاده آنان در فضای مجازی از آن خدمت است و این چرخه تکامل هر خدمت و محصول نرم‌افزاری سات که در طول استفاده اشکالات آن (Bug) شناسایی و رفع می‌شود. حتی در دنیا تکنیک‌هایی با عنوان مشارکت کاربران در طراحی Joint application design (JAD) وجود دارد که تک‌تک کاربران در شکل‌گیری و توسعه یک نرم‌افزار مشارکت دارند. بنابراین ایجاد ظرفیت فنی رابطه مستقیمی با اقبال کاربران دارد و نکته مهم دیگر آن است که هر چه مراجعه کاربران به یک خدمت بیشتر باشد، توسعه و افزایش ظرفیت‌ها و امکانات آن بیشتر جنبه اقتصادی می‌یابد و سرمایه‌گذاری بیشتر توجیه خواهد داشت.

تلگرام فقط یکی از پیام‌رسان‌های موجود در دنیا است و امکان انتخاب برای مردم بین انواع پیام‌رسان‌های داخلی و خارجی وجود دارد.

۵- فیلترینگ نقض اختیارات رئیس‌جمهور و وهن اختیارات ایشان است.

اولاً بر اساس دستور صریح رهبر انقلاب شورای عالی فضای مجازی به ریاست رئیس‌جمهور مسئولیت کلان و نقطه کانونی در عرصه فضای مجازی است و سیاست‌ها و تصمیمات کلان این عرصه در این شورا اتخاذ می‌گردد. بنابراین چنانچه فیلترینگ تلگرام در شورا با نظر رئیس‌جمهور به‌عنوان رئیس شورا خواهد بود. ثانیه کارگروه تعیین مصادیق مجرمانه سال ۱۳۸۸ و در پی تصویب قانون جرائم رایانه‌ای در مجلس شورای اسلامی بنیان نهاده شد. این کارگروه بر اساس ماده ۲۲ قانون جرائم رایانه‌ای تشکیل شده و مسئولیت نظارت بر فضای مجازی و پالایش تارنماهای حاوی محتوای مجرمانه و رسیدگی به شکایات مردمی را به عهده دارد.

کارگروه تعیین مصادیق مجرمانه زیر نظر دادستان کل کشور فعالیت می‌کند و ۱۳ عضو دارد. بر اساس قانون جرائم رایانه‌ای، اعضای این کارگروه موظف‌اند هر دو هفته یک بار جلسه تشکیل دهند و در این جلسات در خصوص فیلتر شدن وب‌گاه‌های مختلف، بحث و تبادل نظر و رأی‌گیری می‌شود.

اعضای این کارگروه شامل دادستان کل کشور (رئیس کارگروه)، رئیس یا نماینده سازمان صدا و سیما، فرمانده نیروی انتظامی، یک فرد خبره در فناوری اطلاعات و ارتباطات به انتخاب کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی، یک نماینده عضو کمیسیون قضائی و حقوقی به انتخاب این کمیسیون به تأیید مجلس شورای اسلامی، رئیس سازمان تبلیغات اسلامی، نماینده دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی و وزرای اطلاعات، فرهنگ و ارشاد اسلامی، دادگستری، ارتباطات و فناوری اطلاعات، علوم تحقیقات و فناوری، آموزش و پرورش یا نمایندگانی از این وزرا هستند. بنابراین در این کمیته که مسئولیت فیلترینگ را بر عهده دارد، نیمی از اعضا از سوی رئیس‌جمهور معرفی شده‌اند و نظراتشان تصمیم‌گیری‌های این کارگروه را شامل می‌شود.

ذیل همین موضوع، برخی اظهار داشته‌اند که فیلترینگ تلگرام به‌نوعی نقض اصل نهم قانون اساسی به بهانه مسائل امنیتی به شمار می‌رود که با وجود فراوانی پایین این مطلب، اما به دلیل اهمیت و انتساب آن به دولت توضیح مختصری در این خصوص ارائه می‌شود.

بر اساس تفسیر شورای نگهبان از اصل نهم قانونی اساسی، آزادی، استقلال و وحدت و تمامیت ارضی اصولی تفکیک‌ناپذیر تلقی می‌گردد که حفظ آن‌ها وظیفه‌ی دولت و آحاد مردم می‌باشد و هیچ مقامی نمی‌تواند آزادی‌های مشروع مردم را به بهانه‌ی استقلال و تمامیت ارضی سلب نماید و در مقابل نیز هیچ فرد، گروه یا دست‌های نمی‌تواند به استناد آزادی به استقلال و تمامیت ارضی کمترین خدش‌ای وارد نماید، اما در مقام عمل و اجرایی نمودن هر یک از این اصول امکان تزامم آن‌ها با یکدیگر وجود دارد. در این خصوص اولاً تا حد امکان باید هر یک از اصول مذکور مورد حراست و پاسداری قرار گیرد و هیچ‌یک از آن‌ها بهانه‌ای برای نقض دیگری محسوب نگردد. ثانیاً مبتنی بر آموزه‌های اسلامی هر یک از عناوین استقلال، آزادی و وحدت و تمامیت ارضی در مقام اجرا دارای محدودیت‌هایی هستند که باید به آن‌ها توجه گردد. برای نمونه آزادی محدود به موازین اسلام، قانون، حکم حاکم و حقوق عمومی و استقلال محدود به مصالح عمومی، آموزه‌های شرع اسلام و حرمت استبداد می‌باشد. ثالثاً در شرایط غیرعادی و غیرقابل پیش‌بینی امکان تزامم هر یک از این اصول با یکدیگر وجود دارد. در این صورت مبتنی بر قاعده‌ی عقلی، موضوعات اهم بر مهم مقدم می‌گردد و از آنجا که تقدم موضوعات مهم‌تر بر موضوعات مهم را باید از دل شریعت اسلام استخراج نمود و مبتنی بر آموزه‌های شرعی منافع عمومی بر منافع خصوصی و فردی مقدم می‌گردد، در صورت تزامم، استقلال و تمامیت ارضی بر آزادی‌های عمومی مقدم می‌شود.

بر اساس این تفسیر، چنانچه بین استقلال کشور در عرصه فضای مجازی و آزادی‌های مردم تعارض ایجاد شود، استقلال بر آزادی‌های فردی ارجحیت دارد و رفع انحصار پیام‌رسان تلگرام که نافی استقلال کشور در عرصه فضای مجازی و وابستگی بیش از ۴۰ میلیون از آحاد جامعه به این خدمت بیگانگان است، نافی اصل نهم نیست.

۶- انحصار با فیلترینگ شکسته نمی‌شود بلکه با ایجاد فضای باز رقابتی شکسته خواهد شد

تلگرام در غالب کشورها جز، پیام‌رسان‌های رتبه ششم یا هفتم از لحاظ تعداد کاربران است و یکی از دلایل رشد چشمگیر تلگرام در کشور فیلتر بودن اپلیکیشن‌های مشابه آن نظیر فیسبوک بوده است. بنابراین با فیلتر شدن تلگرام هزینه دسترسی کاربران به آن افزایش یافته و در نتیجه کاهش دسترسی کاربران را در پی خواهد داشت.

اگرچه ممکن است پس از اعمال فیلترینگ امکان اتصال با استفاده از فیلترشکن همچنان وجود داشته باشد ولی فیلترینگ دسترسی کاربران را محدود می‌سازد و موجب کاهش مراجعه کاربران می‌شود. همان‌طور که تفاوت بسیاری بین کاربران توییتر قبل و بعد از فیلترینگ به وجود آمد.

ضمناً رقابت در فضایی قابل تعریف است که شرایط برای همه در ابتدای کار یکسان باشد، در حالی که تلگرام در حال حاضر همانند یک بنگاه غالب در بازار در حال فعالیت است. بعلاوه رقابت می‌بایست بین نرم‌افزارهای ایرانی انجام پذیرد تا بتوانند به نقطه قابل قبول برسند.

نباید به فیلترینگ به عنوان راه حل بلند مدت نگاه شود بلکه با توجه به تهدیدات اقتصادی-امنیتی بستر جدید اقتصادی تلگرام، می‌تواند به عنوان یک اقدام فوری تلقی شود ولی توسعه جایگزین‌های قوی و قابل رقابت بومی راه حل بلند مدت است که باید هم‌زمان با فیلترینگ به آن اهتمام نمود.

۷- مقایسه فیلترینگ تلگرام با ویدئو و ماهواره

ماهواره و ویدئو فناوری‌های مستقل هستند که منع استفاده آن‌ها به مفهوم قطع دسترسی به کل فناوری بود و جایگزین قابل قبولی برای آن وجود نداشت ولی فیلترینگ تلگرام صرفاً قطع دسترسی به یک سرویس اینترنتی است و جایگزین‌های مشابه داخلی و خارجی زیادی برای آن وجود دارد.

زمانی که استفاده از ویدئو ممنوع شد، دلیل اصلی محتوای نامناسبی بود که از آن طریق توزیع می‌شد و در مقابل محتوای سالمی نیز برای عرضه در این بستر وجود نداشت، در حالی که در تلگرام مسئله انحصار داده‌های کاربران در یک پیام‌رسان خارجی و عدم تابعیت از قوانین کشور است، به‌طوری‌که اگر تلگرام از قوانین به‌طور کامل تبعیت می‌کرد منعی برای ادامه فعالیت نداشت.

نباید به فیلترینگ به عنوان راه حل بلند مدت نگاه شود بلکه با توجه به تهدیدات اقتصادی-امنیتی بستر جدید اقتصادی تلگرام، می‌تواند به عنوان یک اقدام فوری تلقی شود ولی توسعه جایگزین‌های قوی و قابل رقابت بومی راه حل میان مدت و بلند مدت است که باید هم‌زمان با فیلترینگ به آن اهتمام نمود.

۸- ضربه اقتصادی به کسب‌وکارها

با توجه به برنامه بلند مدت تلگرام در خصوص تبدیل شدن به سکوی اقتصادی و جذب سرمایه کاربران، تاکنون کسب‌وکار وسیعی بر روی این پلتفرم ایجاد نشده و غالباً به عنوان ابزار مکمل و اطلاع‌رسانی مورد استفاده قرار

گرفته است که امکان جایگزینی آن با پیام‌رسان‌های بومی وجود دارد. اشتغالی که در تلگرام ایجاد شده، کمک اشتغال است و اشتغال نیست یعنی کارآفرین یا تولیدکننده‌ای که اشتغال اصلی خود را از قبل داشته است، از طریق این فضا محصولات خود را تبلیغ می‌کند.

اگر اشتغالی هم بر این بستر ایجاد شده، در این اشتغال، قاچاق کالا، مالیات گریزی، بیمه‌گریزی و ... وجود دارد یعنی این اقتصاد زیرزمینی است و هیچ نظارتی روی آن وجود ندارد در واقع هر فردی که کالایی که از این طریق می‌خرد نمی‌تواند به یک فروشگاه و یک تلفن مشخص زنگ بزند و بگوید کالای خریداری شده دارای ایراد است.

ضربه اقتصادی تبدیل شدن تلگرام به سکوی اقتصادی برای کشور به مراتب بزرگ‌تر و سنگین‌تر است زیرا بخش عمده‌ای از مشاغل کشور به‌ویژه بنگاه‌های واسطه‌ای نظیر آژانس‌های بیمه، آژانس املاک و ... با شروع به کار برنامه اقتصادی جدید تلگرام از بین خواهند رفت و درآمد آن‌ها نصیب پیام‌رسانی خواهد شد که هیچ کسب‌وکار خصوصی ایرانی در آن سهامی ندارد.

تلگرام همانند یک شرکت هرمی نقدینگی مردم را از کشور خارج می‌کند بدون اینکه تولید کالا و یا صادراتی صورت گیرد و موجب بحران جدی اقتصادی در کشور خواهد شد.

ارز دیجیتال تلگرام (Gram) موجب خروج سالانه حدود ۶ تا ۷ هزار میلیارد دلار ارز از کشور خواهد شد و پول ملی را تضعیف می‌کند و نتیجه آن تضعیف جدی کسب‌وکارها در کشور خواهد بود.

زمانی که گرام تلگرام فعالیتش را آغاز کند به راحتی امکان خروج سرمایه پیش می‌آید و مقام ناظر هم برای جلوگیری از آن هیچ کاری نمی‌تواند انجام دهد.

برای مجاری قانونی و مرکز ملی فضای مجازی مشخص نیست که تلگرام اسم یک محصول، برند یا شرکت است ما فقط آن را به عنوان یک نرم‌افزار می‌شناسیم و به هیچ وجه تخلفات مالی و امنیتی آن قابل پیگیری نخواهد بود. در مسئله مالباختگان دیدیم که آن‌ها برگه ای برای ارائه به منظور پیگیری وضعیتشان داشتند، اما این مسئله در مورد تلگرام این گونه نیست لذا هیچ سازمانی که بتواند پشت آن باشند وجود ندارد، اگر روزی خزانه‌داری آمریکا بگوید ارتباط مالی تلگرام با ایران باید قطع شود در این صورت تلگرام می‌تواند بگوید طبق قوانین بین‌المللی ارتباطش را با ایران قطع می‌کند و سرمایه افراد ناگهان از دست می‌رود.

ارز دیجیتال گرام هیچ‌گونه تضمینی برای سرمایه‌های افراد قائل نیست. اگر پس فردا یکی از اکانت‌ها بسته شود کسی نمی‌تواند کاری انجام دهد، بنابراین اگر کیف پول هک شود کسی نمی‌تواند کاری انجام دهد، اگر به هر دلیلی اکانت را بستند تکلیف گرام‌های داخلی آنچه می‌شود؟ آیا کسی می‌تواند پاسخگوی این موضوع باشد؟

علاوه بر موارد مذکور، هزینه‌ای که خانوارهای ایرانی بابت ترافیک تلگرام می‌بایست پرداخت کنند قابل توجه است که البته بخشی از این مبلغ به صورت ارز از کشور خارج شده و زیان‌های ارزی در پی دارد. براساس آمار شرکت ارتباطات زیرساخت ایران، ظرفیت پهنای باند مصرفی کشور ۱۲۰۰ گیگابایت بر ثانیه، معادل ۱۳۷.۵ گیگابایت بر ثانیه است. از این میان ۳۷.۵ گیگابایت بر ثانیه آن متعلق به تلگرام است. این میزان معادل است با ۱ میلیارد و ۱۸۲ میلیون و ۶۰۰ هزار گیگابایت در سال. با فرض اینکه مشترکین مبلغ ۳۵۰۰ تومان را بابت

هر گیگابایت پرداخت کنند، در این صورت ایرانیان مبلغی معادل در هر روز ۱۱ میلیارد و ۳۴۰ میلیون تومان برابر با ۲ میلیون و ۷۰۰ هزار دلار و سالانه ۴ هزار و ۱۳۹ میلیارد و ۱۰۰ میلیون تومان برابر با ۹۸۵ میلیون و ۵۰۰ هزار دلار صرف استفاده از تلگرام می‌کنند که از این میان بیش از ۱۰ درصد هزینه ارزی از کشور بابت ترافیک بین الملل خارج می‌شود. با توجه به اینکه طبق آمارهای غیر رسمی (بررسی ۵۴۰ هزار کانال)، حدود ۷۰ درصد محتوای منتقل شده بر بستر تلگرام جنبه سرگرمی دارد، بنابراین بیشتر هزینه مذکور در این حوزه صرف می‌شود. این مقدار هزینه در سال بیش از هزینه ارزی است که بابت خرید دارو در سال ۱۳۹۶ برای کشور انجام شد. این در حالی است که با استفاده از بسترهای داخلی کلیه تعاملات بین کاربران ایرانی می‌تواند در درون کشور و بر بستر اینترنت داخلی کشور انجام پذیرد و خروج این مقدار قابل توجه ارز را به حداقل برساند.

۹- موافقت مسئولین با فضای مجازی، فساد، فحشا و ابتذال و اختلاف طبقاتی (عدم فیلتر اینستاگرام) و مخالفت آن‌ها با آگاهی سیاسی و قدرت گرفتن ملت

اولاً علت اصلی فیلتر تلگرام مسائل محتوایی نیست، بلکه تبدیل آن از یک نرم‌افزار ساده پیام‌رسانی به بستر اقتصادی و رسانه‌ای با هدف حذف بنگاه‌های اقتصادی و نهادهای حاکمیتی اقتصادی و غیر اقتصادی است که قابلیت اختلال در اقتصاد، امنیت و تعاملات اجتماعی را دارد. دوماً با توجه به اینکه ضریب نفوذ تلگرام در کشور بسیار بیشتر از اینستاگرام بوده و محتوای نامناسب در آن بسیار سریع‌تر و گسترده‌تر توزیع می‌شود. ضمن اینکه پیام‌رسان‌های بسیاری اعم از داخلی و خارجی در دسترس مردم قرار دارد و افراد می‌توانند با آزادی کامل در چارچوب قوانین کشور به بیان عقاید و نظرات خود بپردازند.

